

Võrtsjärve-Emajõe-Peipsi piirkonna ja võrgustiku strateegia ja tegevuskava koostamine ning Emajõe ja Koiva jõe ühisstrateegia ja tegevuskava koostamine

2. seminar | 25.08.2025

Päevakava

10:00	Sissejuhatus, kokkuvõtte objektide kaardistusest ja I strateegiaseminari tulemustest
10:30	Rühmaarutelud #1: piirkonna tugevuste ja väljakutsete valideerimine
11:00	Rühmarutelud #2: visioon aastaks 2035/2040 <i>Milline on soovitud seisund fookusvaldkondade (keskkond, turism, taristu, võrgustikud ja koostöö) lõikes? Mis peaks 10 aasta vaates olema võrreldes tänasega muutunud?</i>
12:00	Lõuna
12:45	Rühmaarutelud #2: kokkuvõtted
13:15	Rühmaarutelud #3: strateegilised algatused <i>Millised on võtmetegevused, mis peavad tehtud saama, et liikuda visiooni suunas? Millele peaks keskenduma rahvusvaheline koostöö? Milline võiks olla võrgustiku koostöömudel?</i>
14:30	Kokkuvõtte, edasine kava

Kaardirakendus

- TOL rajab ühe tegevusena kaardirakenduse; kättesaadav: <https://veebikaart.ee/louna-eesti-veeteed>
- Lisainfo:
 - Puhka Eestis liidestust veel ei ole, aga plaanis on.
 - MaRu-l on huvipunktide kaardikiht. Sealt võib ka üht-teist üle võtta.
 - Google Maps'iga liidestust plaanis ei ole, kuid olulisemad objektid kantakse mõlemasse.
- Ettepanekud:
 - Navigatsioonikaart võiks ka lisatud olla, et selle abil liigelda saaks.

- Kas võiks mõelda mitmekeelsuse peale?
- Liidestus Nutimerega (samas on fookus ennekõike turismil)
- Paar ndl jooksul saadetakse ettepanekute kogumiseks laiali.

Ajaloo pilootprojekt

- Ajaloo kogumine Emajõe kohta – laevateedest ja ajaloolistest laevadest.
- Eesmärk ei ole suurt ja paksu ajalooramatut välja anda.
- Võiks olla virtuaalne rakendus.
- TAS-i projekt puudutab ainult Emajõge. Soov on VEP-i kaudu ala laiendada.
- Midagi veel otsustatud ei ole; töö on algusjärgus.

Piirkonna tugevused & väljakutsed

Rühmatööde tulemusena formuleerusid järgmised tugevused ja väljakutsed (sisalduvad ka piirkonna analüüsi kokkuvõttes):

Tugevused

- Rikkalik **kultuurilugu ja ajaloopärand**, leidub nii linnalist kui maalist keskkonda (erinevad kultuurid, lood, vaatamisväärsused jms)
- Piirkond on **looduslikult väga mitmekesine ja liigirikas, Emajõgi on üks Euroopa kalarikkamaid jõgesid**
- Piirkonnas tegutsevad **aktiivsed võrgustikud ja eestvedajad**
- Pakutavad **(turismi)teenused on mitmekesised** (kalapüük, paadisõit, jahipidamine, laevareisid, loodusretked jne)
- **Taristut on järjepidevalt arendatud**, loodud mitmeid uusi võimalusi (sadamad jms)

Väljakutsed

- **Veekogud ei ole kohati ligipääsetavad** – nii maa kui vee poolt; veeskamiskohti on jätkuvalt vähe
- Taristu, sh rannad vajavad jätkuvalt arendamist, **kohati puudub koostöimiv infrastruktuur** (sadam, toitlustus, majutus jne)
- **Keskkonnavalaselt on mitmeid väljakutseid** (eutrofeerumine, kalavarude säilitamine ja taastootmine, prügimajanduse korraldamine jms)
- Palju on erinevaid osapooli, kelle vahel **puudub selge kokkulepe arendustegevuste osas, sh puudub ühtne terviklik turundus** (bränd(id) rahvusvahelises mõttes jms), samuti ei ole info teenuste kohta hästi kättesaadav
- Hoolimata arendustest **napib kohati (turistidele mõeldud) teenuseid**, kaetus ei ole ühetaoline, leidub piirkondi, kus teenused praktiliselt puuduvad (Võrtsjärve ja Tartu vahel, Emajõe alamjooksul)

- Eesti Merekoollil on Tartus filiaal – võimalus paadilubade tegemiseks on koha peal olemas
- Kliimast tingitud **sesoonsus seab tegevustele piirid**, piiratud hooaeg teeb keeruliseks kasumliku majandustegevuse

Visioon aastaks 2035 (millised on peamised soovitud muudatused valdkondades)

Keskkond

- Mörrad (asukoht, nähtavus, kogus)
- Piirkonna eutrofeerumise vähendamine
- Prügistamise vähendamine
- Kalameestele (lätlased?) teavitamine prügiprobleemist
- Tööstusliku kalapüügi piiramine
- Pilliroo tõrjumine
- Ujuvad saarekesed koos taimekattega, mis puhastavad vett (Soome näide)
- Eutrofeerumise pidurdamine
- Looduskeskkonna säilitamine (kindla visiooni omamine, selge pilt); *ei tohiks täis ehitada*
- Keskkonnateadlikuse kasvatamine laste ja noorte seas
- Jäätmekäitlus/prügimajanduse parem korraldus (sh WC-d)
- Kallaste korrastatus/eutrofeerumine
- Tööstusliku kalapüügi piiramine
- Jäätmemajanduse korraldus
- (Tööstusliku) kalapüügi piiramine/reguleerimine
- Kontrolli/järelevalve tõhustamine-suurendamine

Turism

- Turismi rahastamine läbi maksude, teenuste ja omaosaluse, nt kalapüük on välismaalastele kallim (15 eurot päev), teenusepakkujad on turismiklastri liikmed ja panustavad seeläbi veeturismi arendamisesse ja turundamisse, suuremates turismipiirkondades on kehtestatud turismimaks
- Toimub piirkonna külastajate monitoorimine
- Info killustatuse vähendamine ja koondamine
- Jalgratta (maastiku/jooksu) rada Emajõe ääres -> Emajõe (triatlon) maraton!

- Tugev, selge sõnum millega turundada - kõige kalarikkam Euroopa jõgi jne
- Õhusõidukid Emajõel (veelennuk, droonid, kuumaõhupallid), kuidas avastada Emajõe õhust?
- Regulaarne laevaliin Tartust - Võrtsule + Tartust – Peipsile
- Palgiparvetamise traditsiooni elustamine, parvetamisvõistlused, koostöö Koiva jõega
- Ühine kaardirakendus, liidestus teiste rakendustega (Puhka Eestis)
- VEP turundus, piirkonna tuntuse kasvatamine
- Olemasolevate slippide, sadamate jms arendamine (taristu)
- Kvaliteetse teenuse pakkumine ja tagamine ning info kättesaadavus
- Kaardirakendus, mis oleks ühilduv ja töötaks
- Piirkonna ühine turundusstrateegia/nähtavuse parandamine
- Uued turismiteenused piirkonnas (ja vastavalt sihtgrupile/huvile teekondade loomine)
- Ligipääsetavuse parendamine
- Teenuste (sadamad, telkimiskohad) arendamine (nt Reku)
- Ühtne (ka rahvusvaheline) kaubamärk ja selle turundamine

Taristu

- On välja arendatud rannaalad ja muud rekreatsiooni piirkonnad (matkaradade ligipääs nii maalt kui veelt, sildumiskohad jms)
- Tegeletakse järjepidevalt ligipääsetavuse suurendamisega (loodud ja märgistatud on sildumis- ja rannaalad, sadamad, lautrikohad jm); navigatsioonikaardid katavad reaalselt navigeeritavad veeteed
- Veeteede märgistus on korrastatud ja hooldatud
- Veeühenduste arendamine Soome lahega (Narva ja ka Pärnu kaudu). Käivitame projekti, eeluuringud praegu ja teostamine võimaluste korral
- Emajõe ülemjooksul rohkem peatumiskohtasid (Reku, Palupõhja, Kärevere, Kallaste, Liivanina, Koosajõe suudme) sadamad, slipid)
- Tankimiskohad, WC, lõkkekohad, prügi?
- Ühistranspordiga võimalus tulla VEP-i äärde
- Kaldad puhtaks, ajaloolised vaated taastada!
- Infrastruktuuri arendamine (tanklad, slipid)
- Riigi tasandil prioriteet sisevee liikluse korrashoiu osas
- Sadamad ja randumisalad (ka Tartu-Võrtsjärve vahelisele alale) ning nende asukohtade kohta info nähtavaks tegemine
- Võrtsjärv-Emajõgi-Peipsi ligipääsetavaks (nii veelt kui maalt)
- Veeteede märgistus (navigatsioon)

- Parem ligipääsetavus (slipid, telkimiskohad)
- Sildimajandus
- Kalapüüniste jms takistuste märgistamine online-rakenduses

Võrgustikud ja koostöö

- Toimuvad regulaarsed kogukondlikud algatused, nt veepäevad, traditsioonid, ühised kanuusõidud jms
- Temaatiline veeklast (juhitud võrgustik), teenusepakkujad on Lõuna-Eesti klastri liikmed (panustades ka rahaliselt üldturundusse)
- Toimiv erinevaid osapooli kaasav võrgustik (Emajõe võrgustik on laienenud VEP-võrgustik)
- Koostöö lätlastega (Koiva jõgi)
- Sisevete tähtsus ja arendamine oleks terve riigi asi (Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi panus)
- Omavahelise koostöö tihendamine – sadamate talvepäevad
- SA, kes koordineerib näiteks Võrtsjärve ala (*kunagi ka tegutses, kuid peale haldusreformi kadus KOV-ide huvi*)
- Olemasolevad kontaktid, süsteem säiliks ning kasvaks
- Krinevate KOV-ide koostöö piirkonna arendamisel
- Kõik ettevõtjad koondunud aktiivselt tegutsevasse võrgustikku ning selle mõju
- Võrgustiku konkreetse eestvedaja vajadus
- Ametkondade omavaheline operatiivne infovahetus
- Info liikumine interaktiivselt (turist, laevajuht, paadisõitja, mõrraomanik, Keskkonnaamet jne)
- VEP-võrgustiku jätkumine kindla eestvedaja juhtimisel

Visioon aastaks 2035 (milline võiks olla VEP-piirkonna tulevikuseisundit iseloomustav katuslause)

- Vee-elamused Võrtsust Peipsini
 - Elamustega Võrtsust Peipsini
 - Ürgne ja moodne veetee
 - Eesti veetee süda
 - Eesti sinine selgroog
- Kalade ja kaptenite kuningriik
 - Kõige kalaliigirikkam
 - Ürgveetee – viikingite veetee
 - Hansaveetee

- Muistne elusoon
- 500 km puhast rikkust
- 500 km aegumatut ja avastamata rikkust
- Uus lugu Võrtsjärvest Peipsini
- Järvest järveni – lõputu elamused
- Lugematuid kilomeetreid elamusi sisevetel
- Järvest järvani
- 2 kalda vahel

TOL-il o ette valmistatud hüüdlause konkurss avalikult nime leidmiseks. Ilmselt stardib sügisel (stiilis „paku oma nimi“).

Konkreetsed algatused

Keskkond

- Veevahi teenus – jälgib ja trahvib (KeA?), prügilaev
- Kampaaniad – teadlikkuse tõstmine (nt kolepildid sadamatesse)
- Talgutega jätkamine
- Võrtsjärve veetaseme stabiliseerimine lüüsiga
- Matkarada Emajõe ääres – rohkem ühiskasutatavaid alasid – ühine vastutus
- Pilliroo koristamine – pilliroo taaskasutamine ja/või suveniiriks arendamine, ka kütteks
- Looduskoosluste säilitamine (veised, lambad)
- Veega piirnevate maade omanikele kohustusliku hoolduse kehtestamine
- Kiirusepiirangud
- Tööstuslik kalapüük ja selle reguleerimine
- Kuidas parandada VEP-i elukeskkonda?
- Et poleks enam koristustalguid vaja ☺
- Keskkonna kultuuri ja teadlikkuse pikaajaline kasvatamine
- Koostöö teadlastega (Eesti Maaülikool), keskkonnahariduse, -teadlikkuse tagamine

Turism

- Ühtse ja atraktiivse sõnumi ja loo loomine (erinevatele sihtrühmadele)
- Sadamate ja slippide ligipääsetavus (Reku parv – saaks üle jõe jne)
- Tänavassilma jõe laevatatavuse parandamine
- Tartu-Võrtsjärve regulaarliin (nt Tartu-Oiu) – oluline on ka teekond huvitavaks teha (viidad, sildid, audiogiid)
- Lüksuslikud liikuvad veehotellid (sisevete kruisid)
- Matkarajad (jalgsi, jalgrattaga)
- Koostöö suurte reisikorraldajatega VEP-piirkonna kaasamiseks

- Ettevõtjatevaheline koostöö – paketid, üksteise toodete kasutamine, sh majutus, toitlustus
- Loodushariduse pakkumine
- Loodusturism
- Fototurism maailmatasemel
- Linnuturism – teadlaste kaasamine
- Ökoturism, korilusturism, kalastamine (sh talvel), taliteed
- Ettevõtetele rohkem tutvustada sihtturgude huve, vajadusi, soove (lähtudes veeturismist)
- AHHA workshop (mis väliskülastajat on väga paelunud? Ühine workshop teenuste arenduseks)
- Piirangute ülevaatamine, kaasajastamine

Taristu

- Slippide kaardistamine
- Parklate (karavani), tanklate, juurdepääsuteede kaardistamine ja arendamine
- Kompleksne infra väljaehitamine – sadam, matkateed, telkimisalad, tanklad, sildistus, toitlustus, karavaniparklad, reovesi, slipid
- Riiklik turi sisevetele (seadusandlus, rahastus, järelevalve)
- Taristu korrashoid, hooldamine
- Potentsiaalsete veeskamiskohtade, slippide kaardistamine. Vaja luua või arendada:
 - Vaibla
 - Palupõhja
 - Reku
 - Ulila (sadama juurdepääs)
 - Ihamaakingu
 - Kärevere
 - Kärkna
 - Vorbuse
 - Ranna
 - Jänese
 - Rebase sadam (süvendus)
 - Supilinna paadisadam
 - Lodjakoda (korralikku sadamat vaja koos teenustega)
 - Ihaste (kaubasadam)
 - Anne kanali jätk
 - Luunja (arendada)
 - Emajõe-Suursoo (süvendada)
 - Praaga
 - Liivanina
 - Kallaste
 - Nina
 - Pikasilla
 - Tartu-Pärnu, Tartu-Narva veetee (Narva jõe tõstuk)

- Tualettide lisamine

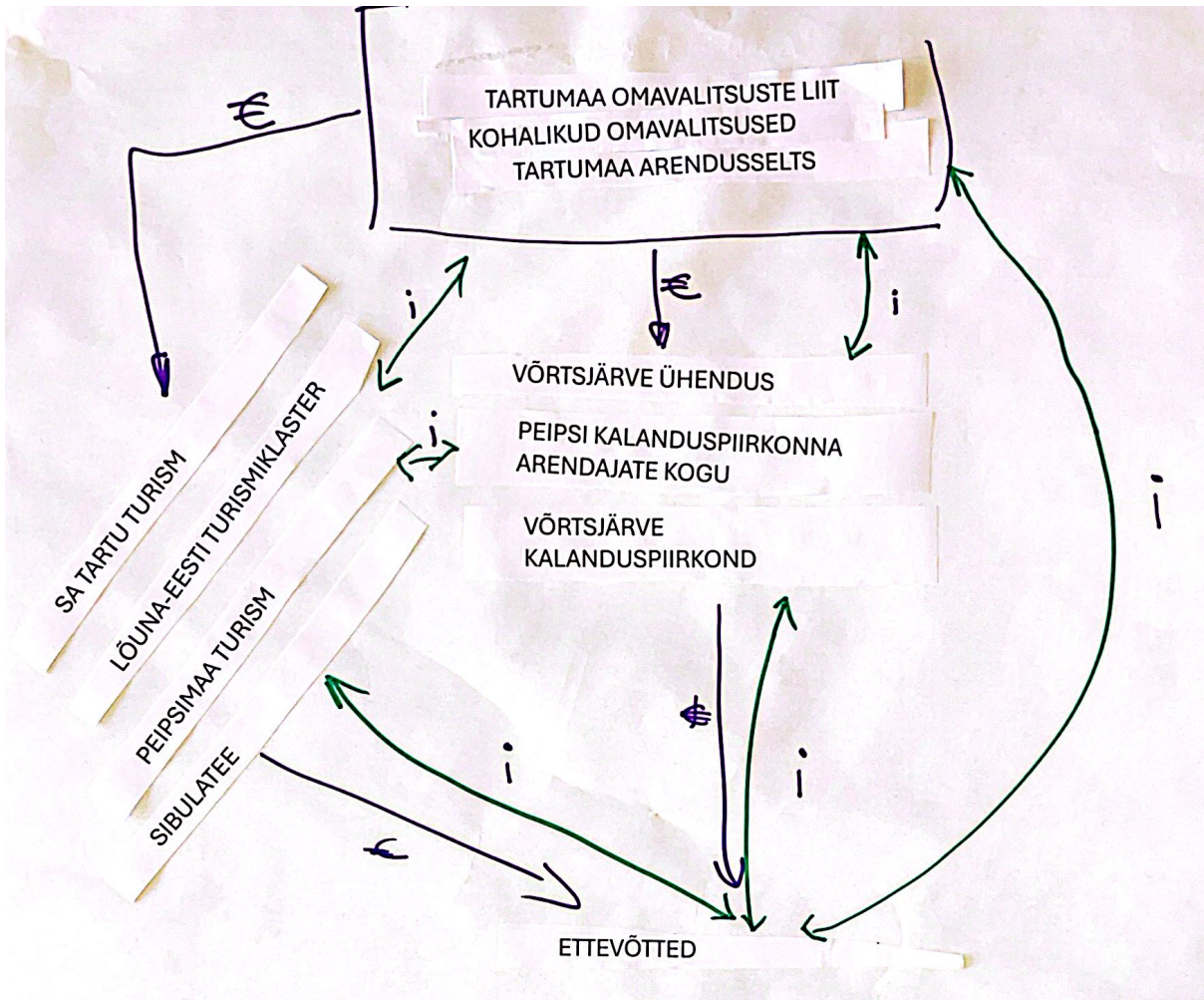
Võrgustikud ja koostöö

- Ühised investeeringud KOV-ide poolt
- Kokkulepe mõjusateks investeeringuteks (suuremad objektid)
- Tasustatud koordinaatorid (eraldi sihtasutused või olemasolevatesse asutustesse paar inimest, kelle tööks on olemas pikaajaline rahastus)
- Vaja on püsivaid tuluvallikaid, et piirkond ei elaks ainult projektist projektini
- Turismiministeeriumi loomine
- Ettevõtete investeeringud, sh ühisettevõtted, teeme 3 küla peale kokku
- Ühine suhtluskanal
- Koordinaator – info koondamine, jagamine
- Ühine turundus – kokkulepe, kes mida teeb
- KOV-ide kaasamine
- Ühisüritused, ühine planeerimine, kalender (sündmused)
- Ettevõtjatevaheline tihe koostöö
- Koostöö riigiga (veeteede kaart); KeA, Transpordiamet, Kliimaministeerium – kaasata linnade ja valdade ning riigi inimesi
- Liituda juba toimivate rahvusvaheliste võrgustikega (veeteed, Soomaa)

Rahvusvaheline koostöö

- Rahvusvaheline märgalade keskus – koostöö teadlastega, Tartu
- Nähtavus sisevete-võrgustikes (Soome, Rootsi, Holland, Läti jne) + tihe koostöö + pärandteed (Hansa)
- Rahvusvaheline turustamine
- Sisevete festival rahvusvaheliselt rändama
- Noorte programm
- UNESCO biosfääri kaitseala potentsiaal olemas
- Üle-euroopalisse võrgustikku kuulumine (nt River//Cities), INTERREG-i koostöö (regioonidevaheline koostöö/tutvustus)
- Koostöö Eesti Loodusturismi Ühinguga (sise- ja väliskoostöö)
- Tuleks mõelda Eesti kui piiririigi julgeolekuteemadele
- Rahvusvaheliste loodusühingutega koostöö arendamine

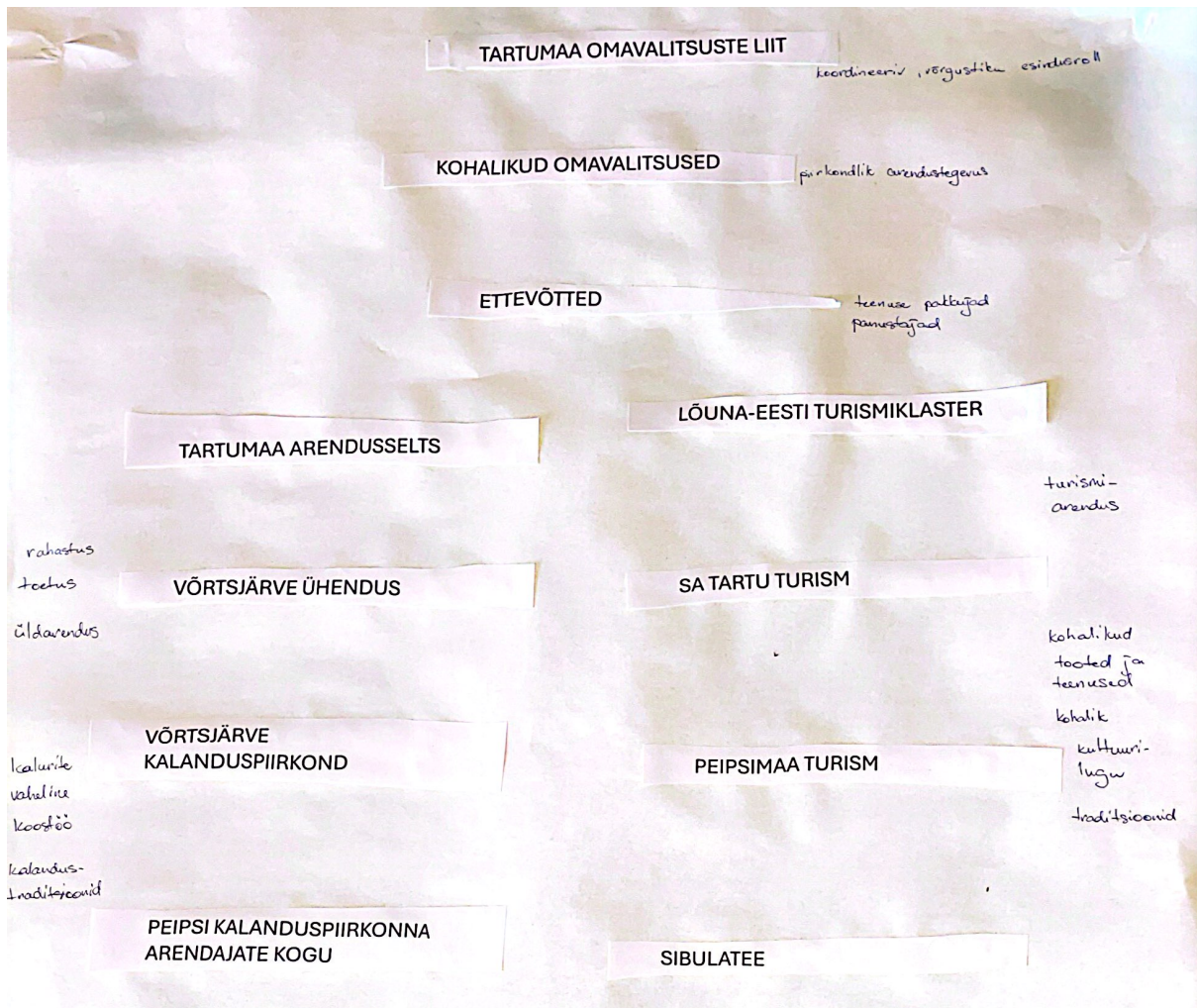
Võrgustiku koostöömudel

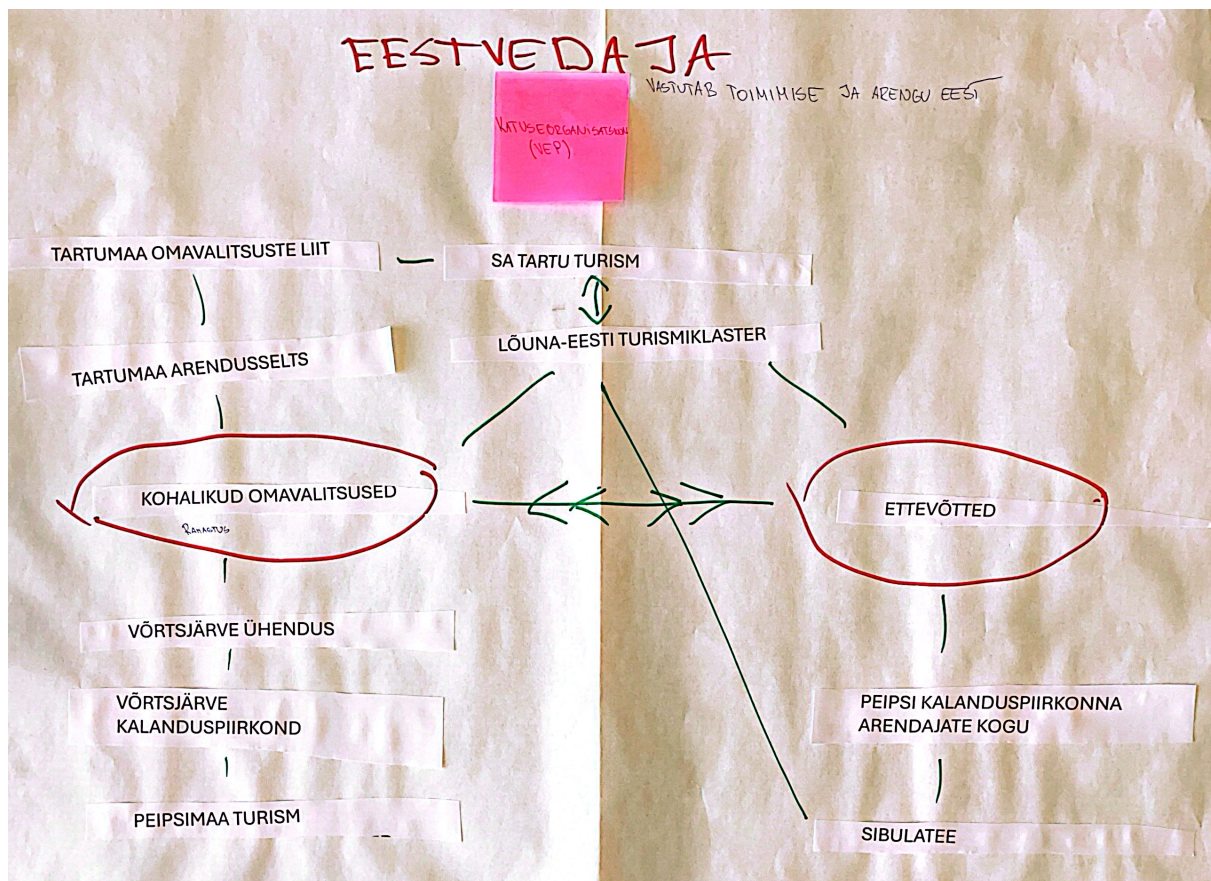
Roheline joon: ideed ja vajadused; must joon: raha ja koordineerimine

Tartumaa Omavalitsuste Liit KOV-id Tartumaa Arendusselts	Rahastajad ja koordinaatorid: • SA Tartu Turism • Lõuna-Eesti Turismiklaster • Peipsimaa Turism • Sibulatee Mõlemapoolne infovahetus ettevõtetega
SA Tartu Turism Lõuna-Eesti Turismiklaster Peipsimaa Turism Sibulatee	Rahastavad ettevõtteid, saades neilt sisendinfot ideede ja vajaduste kohta
Võrtsjärve Ühendus Peipsi Kalanduspiirkonna Arendajate Kogu Võrtsjärve Kalanduspiirkond	Rahastavad ettevõtteid, saades neilt sisendinfot ideede ja vajaduste kohta Infovahetus: • Tartumaa Omavalitsuste Liit

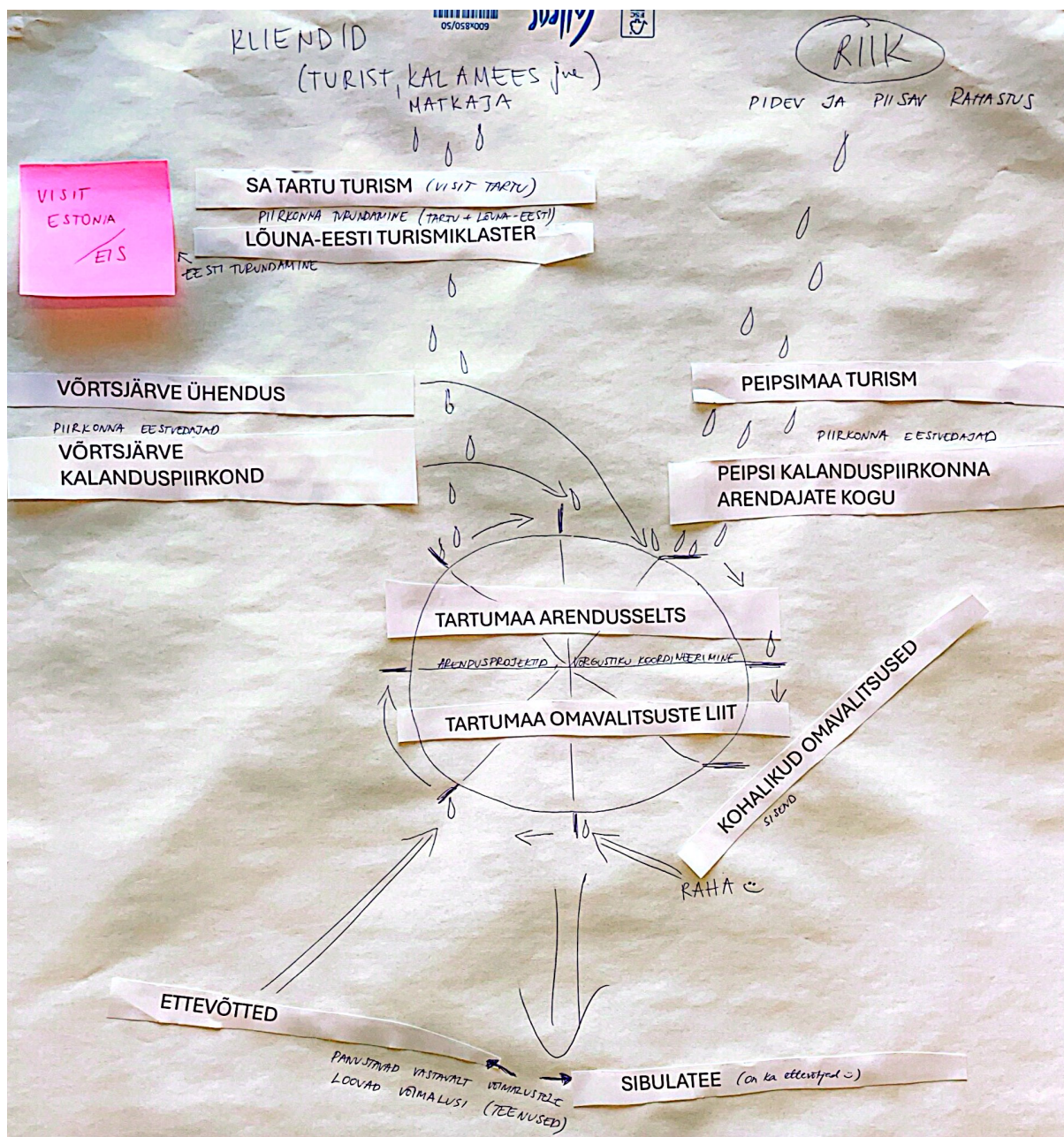
	• KOV-id • Tartumaa Arendusselts
--	---

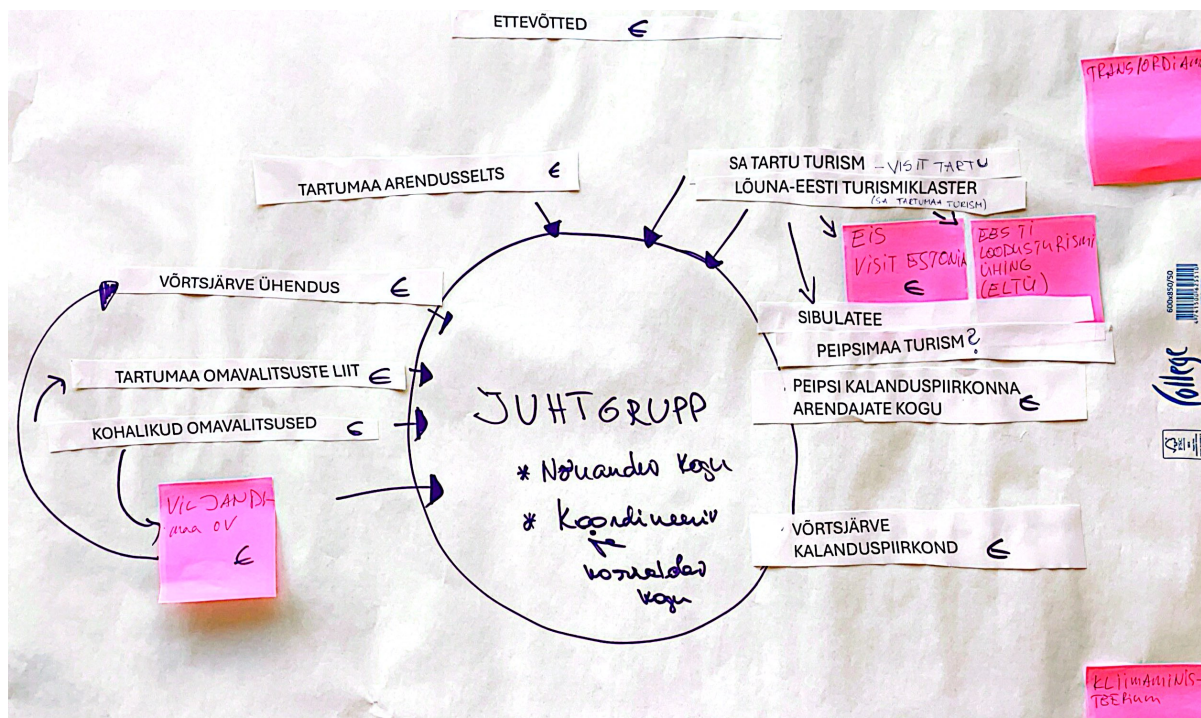
Tartumaa Omavalitsuste Liit	Koordineeriv, võrgustiku esindusroll
KOV-id	Piirkondlik arendustegevus
Ettevõtted	Teenusepakkujad, panustajad
Tartumaa Arendusselts Võrtsjärve Ühendus	Rahastus, toetus, üldarendus
Võrtsjärve Kalanduspiirkond Peipsi Kalanduspiirkonna Arendajate Kogu	Kaluritevaheline koostöö, kalandustraditsioonid
Lõuna-Eesti Turismiklaster SA Tartu Turism	Turismiarendus
Peipsimaa Turism Sibulatee	Kohalikud tooted ja teenused, kohalik kultuurilugu, traditsioonid

Eestvedaja (katusorganisatsioon)	Vastutab toimimise ja arengu eest
Kohalikud omavalitsused	Rahastus

Tartumaa Arendusselts	Arendusprojektid, võrgustiku
Tartumaa Omavalitsuste Liit	koordineerimine
Kohalikud omavalitsused	Sisend, raha
Ettevõtted	Panustavad vastavalt võimalustele,
Sibulatee (on ka ettevõtted)	loovad võimalusi (teenused)
Võrtsjärve Ühendus	Piirkonna eestvedajad
Võrtsjärve Kalanduspiirkond	
Peipsimaa turism	
Peipsi Kalanduspiirkonna Arendajate Kogu	
Lõuna-Eesti Turismiklaster	Piirkonna turundamine
SA Tartu Turism	
EIS	Eesti turundamine

Juhtgrupp	Nõuandev kogu – moodustatud organisatsioonidest Koordineeriv ja korraldav üksus – võib koosneda erinevatest organisatsioonidest, juhtroll võib roteeruda Emajõe võrgustik on kehtivas strateegias (TAS ja maakond) TAS-i roll; VEP võib olla aga ühele organisatsioonile liiga suur amps – võiks olla mõned osapooled juures (keegi Võrtsjärve poolt, keegi Peipsi poolt jne)
Tartumaa Arendusselts Võrtsjärve Ühendus Tartumaa Omavalitsuste Liit Peipsi Kalanduspiirkonna Arendajate kogu Võrtsjärve Kalanduspiirkond	Rahastus
Sibulatee Peipsimaa turism	
SA Tartu Turism Lõuna-Eesti Turismiklaster EIS (Visit Estonia) Eesti Loodusturismi Ühing	Turundus
Ettevõtted KOVid	Põhituumik, kellel peab eestvedaja olema (VEP)

	Vajalik on kokkulepe, uut organisatsiooni pigem ei looks
--	--